

Publicerad 4 apr 2008 15:32

"Världens fiskeflotta dubbelt så stor som havet tål"

Världshaven töms på fisk med hjälp av statliga subventioner. Klassens värsting är EU, menar ledande fiskforskaren Daniel Pauly. - Först fiskar man ut sina egna vatten, och fortsätter sedan med grannens, säger han.

NORDSJÖN VAR EN gång ett av världens viktigaste fiskevatten. Torsk, sill, rödspätta och kolja hade en självklar plats på matborden i länderna runt omkring. Men nu håller överexploateringen av fiskbestånden på att sätta punkt för det.

Forskaren Daniel Pauly är verksam vid British Columbia-universitetet i Kanada. Hans studier visar att mer än två tredjedelar av alla fiskbestånd i världen är överexploaterade. En fjärdedel har redan kollapsat.

Orsaken går att spåra ända tillbaka till slutet av 1800-talet, då de första ångmaskindrivna trålarna togs i bruk. Det var början på slutet för rovfisken i många hav.

- Den naturliga begränsningen av fisket försvann med de fossila bränslena, säger Daniel Pauly.

TEKNIKEN FORTSATTE ATT utvecklas under hela 1900-talet. Dieselmotorn ökade fartygens fart och räckvidd. Eldrivna vinschar gav allt större fiskeredskap. Sedan kom båtarna med stora frysrum ombord.

- Kapaciteten utvecklades enormt under den här tiden, säger Daniel Pauly.

Samtidigt började industrifisket sätta spår i havet.

- Båtarna var tvungna att söka sig längre och längre bort från land. När fisken i Atlanten var slut fortsatte utvecklingen på södra delen av jordklotet, säger Daniel Pauly.

PÅ 1980-TALET KOM vändpunkten. Fångsterna globalt började dala, trots att fångsttekniken fortsatte att förbättras, med hjälpmedel som ekolod och navigatorer. I dag är fångsterna halverade jämfört med 1950. Ändå spenderar båtarna tio gånger mer energi per fångad fisk.

Över hela världen ser Pauly samma mönster. Först försvinner de stora attraktiva matfiskarna, som tonfisk och torsk. De totala fångsterna hålls uppe genom att fisket inriktas på arter allt längre ner i näringsväven. Till slut är det bara maneter och sjögurkor som fastnar i fiskarnas garn.

Ett exempel är de japanska långrevsfiskarna, som fiskar på världens alla hav. Förr brukade de få tio fiskar per hundra krok. I dag får de en fisk på hundra krok, trots att teknologin utvecklats lika mycket inom detta fiske.

Flera globala studier visar att minst 90 procent av världens rovfiskar är borta. Haven har tömts på de riktigt stora fiskarna. Storleken på de rovfiskar som fångas har också krympt till mindre än hälften.

- **TORSKEN I EXEMPELVIS** Kattegatt har minskat så kraftigt att man måste gå till historiska handlingar för att återskapa hur det en gång var. Då är skillnaden så stor att folk antingen tror att du ljuger eller åtminstone överdriver, säger Daniel Pauly.

Detta fenomen kallar han ett baslinjeskifte. Enligt honom är detta baslinjeskifte också förklaringen till att exempelvis yrkesfisket inte reagerar mer på försämringarna.

- Varje generation ser på världen utifrån sin tid. På så sätt maskeras ekosystemens förfall, säger han.

Daniel Pauly, professor vid British Columbiauniversitetet, Kanada.

Statliga subventioner är grundorsaken till att fisket fortsätter, trots fallande fångster och dålig lönsamhet. Världens länder lägger närmare 210 miljarder kronor om året på att subventionera fisket, visar en studie som Daniel Pauly och hans kolleger gjort.

ETT EXEMPEL AR de så starkt kritiserade djuphavstrålarna. Med sin framfart på känsliga djuphavsbottnar ödelägger de allt liv i sin väg. Detta fiske skulle själv dö utan dagens omfattande ekonomiska stöd, visar siffrorna.

I dag är världens fiskeflotta två gånger större än vad fiskebestånden i havet tål, enligt Daniel Pauly.

- EU:s fiskepolitik är en av de sämsta i världen. Subventioner har byggt upp en allt större fiskeflotta, och systemet med gemensamma kvoter gör det omöjligt att få till stånd hållbara fångstkvoter, säger Daniel Pauly.

Annika Nilsson, annika.nilsson@dn.se

© Detta material är skyddat enligt lagen om upphovsrätt.